

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий Інститут мистецтв
Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«МАЛЯРСТВО»

Освітня програма «Образотворче мистецтво»

Освітній рівень «Бакалавр»

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 6 від 12 січня 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

Назва дисципліни	«Малярство»
Викладач (-і)	Якимечко Микола Богданович, доцент кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації, заслужений діяч мистецтв України
Контактний телефон викладача	(0342) 523135
Е-mail викладача	mykola.yakymechko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний / Заочний
Обсяг дисципліни	48 кредитів ЄКТС, 1440 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://odpmr.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/ . Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується курсових робіт, індивідуальних творчих завдань.

2. Анотація до курсу

«Малярство» – невід’ємна частина підготовки студентів освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво» в освоєнні живописної грамоти і має важливий освітньо-виховний вплив на формування художнього смаку і становлення особистості вчителя образотворчого мистецтва, розвиток його творчих здібностей до художньої та педагогічної діяльності.

«Малярство» - одна з найважливіших навчальних дисциплін у системі підготовки художника педагога, яка розвиває вміння реалістично відображати навколишнє середовище малярськими засобами, має необмежені можливості для творчого розвитку студентів і позитивно впливає на формування їх творчих якостей і високої художньої культури.

3. Мета та цілі курсу

Метою вивчення навчальної дисципліни «Малярство» є навчити студента володіти на практиці різними малярськими техніками, виробити навички й уміння, які сприятимуть самостійному виконанню творчих завдань, навчити користуватися виражальними засобами образотворчого мистецтва; власне професійно підготувати фахівця з високим рівнем мистецької освіченості та

вмінням самостійно і творчо вирішувати завдання художньої і педагогічної діяльності.

Основними цілями вивчення навчальної дисципліни «Малярство» є послідовне формування теоретичних і практичних знань, вмінь, виховання активних творчих якостей педагога-художника; оволодіння знаннями з технології та технік малярства, вміння виконувати творчу авторську роботу: пошук ідеї на стадії компонування, відбір кращого з ескізів, виконання картону в натуральну величину, створення композиції в матеріалі.

4. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні предметні компетентності (ФК):

- Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах.
- Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.
- Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.
- Здатність викладати фахові дисципліни у дитячих спеціалізованих художніх та мистецьких закладах освіти.

Програмні результати навчання:

- Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.
- Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.
- Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах
- Віdobражати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого мистецтва, та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом.
- Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи,

культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

-Популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації.

Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні:

знати:

- різні техніки малярства;
- різні основи для втілення творчого задуму;
- виражальні засоби образотворчого мистецтва;
- про колорит (монохромність, поліхромію, теплохолодність);
- про виразність задуму, ритм в композиції, контраст величин, статику і динаміку, кольоровий нюанс і акцент, тональний контраст і тональна градація, цільність силуету і узагальненість форми;
- відмінність станкової і монументальної мови в образотворчому мистецтві

вміти:

- знайти композиційні вирішення на стадії ескізів, вибрати найкращий;
- визначитися з форматом і виготовити лінійний і тональний картон в натуральну величину;
- зробити кольорові ескізи, вибрати найкращий;
- виготовити кольоровий картон;
- підготувати основу для втілення творчого задуму;
- наклеїти паволоку на дошку (ДВП; ДСП, МДФ), нанести левкас (крейдяний, гіпсовий, змішаний);
- фахово скласти підрамник;
- рівномірно натягнути полотно;
- підготувати клей і проклеїти полотно;
- підготувати і нанести ґрунт (в залежності від завдання: пісний, жирний, емульсійний);
- перевести на кальку рисунок з лінійного або тонального картону;
- перевести рисунок з кальки на підготовлену основу;
- виконати композиції в техніках: сухої і олійної пастелі, жовткової, казеїново-олійної темпері, акрилу, воскової емульсії, холодної енкаустики та багатошарового малярства з поліваріантністю підмальовків;
- зробити відповідну фактуру рельєфною пастою в потрібному місці на площині твору;

-полакувати завершений твір, дотримуючись технологічних особливостей того чи іншого матеріалу; -застосовувати здобуті теоретичні знання і засвоєні виразальні засоби на практиці;							
5. Організація навчання курсу							
Обсяг курсу							
Вид заняття				Загальна кількість годин			
лекції				12			
семінарські заняття / практичні / лабораторні				468			
самостійна робота				1020			
Ознаки курсу							
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативний / вибірковий			
3,4,5,6,7,8	023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»	2,3,4		Вибірковий			
Тематика курсу							
Тема		кількість					
		год. 1440					
		Форма заняття					
		лекції		заняття		сам.роб.	
		д.ф.н.		з.ф.н		д.ф.н	
						з.ф.н	
Модуль I. Жовткова і воскова темпері.							
Тема №1. Мета та завдання курсу «Малярство». Місце малярства як навчальної дисципліни в системі художньо-педагогічної підготовки фахівців образотворчого мистецтва. Жовткова та воскова темпері. Основи, клеї,		2					

наповнювачі, пігменти, паволока, левкас, покривні лаки.						
Тема №2. Декоративна композиція натюрморту з предметів побуту.			35		70	
Тема №3. Композиція натюрморту з квітами і фруктами (вільна тема)			35		70	
Тема №4. Стилізована композиція на тему «Щедра осінь» або «Дари природи» (вільна тема)			33		70	
Модуль II. Сучасні синтетичні водорозчинні матеріали. Акрил і полівінілацетатна темпера.						
Тема №5. Технологічні особливості акрилу і полівінілацетатної темпер. Основи, клеї, ґрунти, рельєфні пасти, середники, лаки.	2					
Тема №6. Стилізована композиція на тему Різдва Христового або Великодня.			35		70	
Тема №7. Композиція «Поезія старого міста».			35		70	
Тема №8. Композиція на тему «Музика».			33		70	
Модуль III. Казеїново-олійна темпера.						
Тема №9. Технологія приготування і особливості техніки виконання. Основи, клеї, ґрунти, пігменти, інструменти. Пастозність і гладке письмо.	2					
Тема №10. Фігуративна композиція «Троїсті музики».			20		40	

Тема №11. Фігуративна композиція «Материнство».			20		40	
Тема №12. Фігуративна композиція «Танець» (аркан, гопак, коломийка, анго тощо)			18		40	
Модуль IV. Олійна пастель.						
Тема №13. Олійна пастель. Технологічні особливості та технічні можливості. Основи. Підкладки. Кольорове тло.	2					
Тема №14. Портрет молодої людини на темному ґрунті (вільна тема).			20		40	
Тема №15. «Водойма з відображенням дерев і/або архітектури», архітектурні мотиви (вільна тема).			20		40	
Тема №16. Композиція на тему «Коляда», «Українське село», «Пори року» (вільна тема).			18		40	
Модуль V. Воскова емульсія.						
Тема №17. Технологія приготування і техніка виконання. Основи, клеї, ґрунти, інгредієнти, пігменти, інструментарій.	2					
Тема №18. Фігуративна композиція «Театр», «Він і вона» (вільна тема).			30		60	
Тема №19. Фігуративна композиція «Родина», «Спорт» (вільна тема).			30		60	

Тема №20. Ландшафтний пейзаж з людиною.			28		60			
Модуль VI. Холодна енкаустика.								
Тема №21. Технологія приготування і техніка виконання. Історія розвитку енкаустики (гаряча і холодна). Актуальність застосування. Особливості техніки виконання, інгредієнти, основи, ґрунти, пігменти, інструментарій.	2							
Тема №22.Фігуративна композиція: «Вертеп», «Маланка»,			28		90			
Тема №23.«Козак Мамай», «Роксолана», «Звичаї та обряди України»			30		90			
ЗАГ.:	12		468		1020			
6. Система оцінювання курсу								
Загальна система оцінювання курсу	Виконання завдань кожного модуля оцінюється відповідно до вимог Положення про організацію навчального процесу у «Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» та ECTS за встановленою 100-бальною шкалою.							
Вимоги до письмової (практичної) роботи	Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог: - своєчасність виконання навчальних завдань; - повний обсяг їх виконання; - якість виконання навчальних завдань; - самостійність виконання; - творчий підхід у виконанні завдань; - ініціативність у навчальній діяльності.							
Семінарські (практичні) заняття	Впродовж кожного з навчальних семестрів, студент, за виконання передбачених модулем навчальних занять, отримує зазначену кількість балів. Модуль I. (II курс, 3 семестр) <table><tr><td>Модулі</td><td>I</td></tr></table>						Модулі	I
Модулі	I							

К-сть балів	50			
Теми	1	2	3	4
Лекція				
Практична робота		10	10	10
Самостійна робота		2	4	4
Науково-творча робота	10			
Поточний контроль	20			
Підсумковий контроль	30			
Сума	100			

Модуль II. (II курс, 4 семестр)

Модулі	II			
К-сть балів	50			
Теми	5	6	7	8
Лекція				
Практична робота		10	10	10
Самостійна робота		2	4	4
Науково-творча робота	10			
Поточний контроль	20			
Підсумковий контроль	30			
Сума	100			

Модуль III. (III курс, 5 семестр)

Модулі	III				
К-сть балів	50				
Теми	9	10	11	12	13
Лекція					
Практична робота		8	10	4	8
Самостійна робота		2	2	2	4
Науково-творча робота	10				
Поточний контроль	20				
Підсумковий контроль	30				
Сума	100				

Модуль IV. (III курс, 6 семестр)

Модулі	IV			
К-сть балів	50			
Теми	14	15	16	17
Лекція				
Практична робота		10	10	10

Самостійна робота	2	4	4
Науково-творча робота	10		
Поточний контроль	20		
Підсумковий контроль	30		
Сума	100		

Модуль V. (IV курс, 7 семестр)

Модулі	V		
К-сть балів	50		
Теми	18	19	20
Лекція			
Практична робота		12	18
Самостійна робота	2	4	4
Науково-творча робота	10		
Поточний контроль	20		
Підсумковий контроль	30		
Сума	100		

Модуль VI. (IV курс, 8 семестр)

Модулі	VI
К-сть балів	50
Теми	21
Лекція	
Практична робота	30
Самостійна робота	10
Науково-творча робота	10
Поточний контроль	20
Підсумковий контроль	30
Сума	100

Підвищити рейтинг навчання можна за рахунок додаткових балів за індивідуальну творчу роботу.

Індивідуальна (самостійна, дослідницька, творча) робота максимально оцінюється 30 % від загальної кількості балів, зокрема написання етюдів, створення ескізів композицій – 10 %, створення самостійної творчої роботи -10%, написання наукової статті – 10 %.

Міжсесійний перегляд проводиться посередині навчального модуля з метою перевірки якості виконання навчальної програми.

Умови допуску до	Допуск до підсумкового контролю здійснюється на міжсесійних переглядах колегіально. На перегляд необхідно представити всі види навчально-творчої роботи (академічні лабораторні завдання,
------------------	---

підсумк ового контрол ю	самостійні, індивідуальні, допоміжні накидки, замальовки, етюди, картони). Оцінювання підсумкового контролю (залік, іспит) – 15 – 25 % від загальної кількості балів. Екзамени відбуваються відповідно до навчального плану спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» у 5,6,7 сем. Навчальний процес курсу завершується заліком у 3,4 та 8 семестрах. <u>Екзамен</u> проводиться у вигляді перегляду, на якому студенти виставляють для оцінювання весь напрацьований за семестр матеріал за всіма видами навчальної діяльності з навчальної дисципліни «Малярство». <u>Підсумкова оцінка</u> контролю поточної успішності студента - складається зі складових: - систематичність та активність роботи на практичних заняттях; - рівень виконання практичних завдань та завдань самостійної роботи.
7. Політика курсу	
<u>Письмові роботи:</u> Планується виконання студентами додаткових декількох видів письмових робіт за темами, винесеними на самостійне опрацювання у програмі навчальної дисципліни та методичних рекомендаціях до її виконання. <u>Академічна доброчесність:</u> Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у «Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/ <u>Відвідування занять.</u> Невиконання елементів модуля без поважної причини відбирає 1-5 балів (залежно від загальної кількості). Для підвищення рейтингу студент може виконати : Письмове відновлення пропущених лекцій (1-2 бали за кожний конспект); Етюд за темою пропущеного заняття (1-2 бали).	
8. Рекомендована література	
Список рекомендованої літератури: 1. Бергер Э. История развития техники масляной живописи / Э. Бергер. - М. : [б. и.], 1961. 2. Вздорнов Г. Троица Андрея Рублева : антология / Г. Вздорнов. - М. : Искусство, 1989. 3. Виер А. Фресковая и темперная живопись / А. Виер. - М. : Искусство, 1948.	

4. Виер А. Материалы и техника монументально-декоративной живописи / А. Виер. - М. : Искусство, 1948.
5. Вазари Д. Жизнеописание наиболее знаменитых живописцев, ваятелей и зодчих / Д. Вазари. - М. : Искусство, 1956.
6. Гренберг Ю. Технология исследования и хранения произведений станковой и настенной живописи / Ю. Гренберг. - М. : Изобразительное искусство, 1987.
7. Девятков М. Сохранность произведений масляной живописи на холсте как результат зависимости между техническими приемами работы художника и особенностями состава грунтов / М. Девятков. - Л. : [б. и.], 1967.
8. Диль Г. Фернан Леже. Серия Мастера современного искусства / Г. Диль. - Будапешт : Корвина, 1985.
9. Жердзицький В. Живопис. Техніка і технологія / В. Жердзицький. - Харків : Колорит, 2006.
10. Жолтовський П. Монументальний живопис на Україні в XVII-XVIII ст. / П. Жолтовський. - К. : [б. в.], 1988.
11. Задорожний Іван-Валентин. Каталог виставки творів. Видання Спілки художників України / Іван-Валентин Задорожний. - К. : [б. в.], 1991.
12. Каганович А. Андрей Мыльников / А. Каганович. - Л. : Художник РСФСР, 1980.
13. Комаров А. Технология материалов стенописи / А. Комаров. - М. : Изобразительное искусство, 1989.
14. Лентовський А. Техніка олійного живопису / А. Лентовський. - К. : [б. в.], 1959.
15. Лоханько В. Художні матеріали і техніка живопису / В. Лоханько. - К. : Мистецтво, 1938.
16. Моисеенко Е. Монография. - Л. : Аврора, 1975.
17. Никодеми Г. Масляная живопись. Общие сведения. Материалы, техника / Г. Никодеми. - М. : ЭКСМО, 2004.
18. Никодеми Г. Техника живописи / Г. Никодеми. - М. : ЭКСМО, 2003.
19. Овсійчук В. Українське малярство X-XVIII ст. Проблеми кольору / В. Овсійчук. - Львів : [б. в.], 1996.
20. Павловский С. Материалы и техника монументально-декоративного искусства / С. Павловский. - М. : Советский художник, 1975.
21. Петрушевского О. Краски и живопись. Типография М.М. Стасюлевича / О. Петрушевского. - Л. : [б. и.], 1901.
22. Прокопп М. Итальянская живопись XIV века / М. Прокопп. - Будапешт : [б. и.], 1986.
23. Рерберг Ф. Художник о красках / Ф. Рерберг // Огиз-Изогиз. - М. : [б. и.], 1932.
24. Реставрация станковой темперной живописи. - М. : Изобразительное искусство, 1986.
25. Сланский Б. Техника живописи / Б. Сланский. - М. : [б. и.], 1962.
26. Степовик Д. Історія української ікони X-XX ст. / Д. Степовик. - К. [б. в.],

1996. 27. Хвостенко В. Техника энкаустики / В. Хвостенко. - М. : [б. и.], 1956.
28. Ченнини Ч. Трактат о живописи / Ч. Ченнини // Огиз-Изогиз. - М. : [б. и.], 1933
29. Чернышев Н. Техника стенных росписей / Н. Чернышев. - М. : [б. и.], 1930.
30. Шевченко Т. Кобзар / Т. Шевченко. - К. : Дніпро, 2004.
31. Шевченко Т. Поезії / Т. Шевченко. - К. : Веселка, 1991.
32. Эрши А. Живопись интернациональной готики / А. Эрши. - Будапешт : Корвина, 1984.
33. Шмид Г. Техника античной фрески и энкаустики / Г. Шмидт. - М. : [б. и.], 1934.
34. Prokopp M. Lorenzetti, Arkadi / M. Prokopp. - Warszawa : [Б. w.], 1985.
35. Prokopp M. Giotto, Arkadi / M. Prokopp. - Warszawa : [b. w.], 1989.
36. Богуслав Сланский. Техника живописи. Издательство Академии художеств СССР, Москва, 1962
37. Готфрид Баммес. Анатомия для художников, 1989
38. Микола Стороженко. Альбом. Київ, Дніпро, 2010
39. Д. И. Киплик. Техника живописи. Москва, "Сварог и К", 2002
40. Ене Барчаи. Анатомия для художников. "Эксмо", 2010
41. Опанас Заливаха. Альбом. Івано-Франківськ, Лілея-НВ, 2016
42. Феодосій Гуменюк: Альбом / Редактор-упорядник А. Маричевська. – Київ: ТОВ «Сіті Прес Компані», 2010
43. Олександр Івахненко. Шевченко, Т. Г. Поезії в 2-х томах (1988)
44. Дубовик О. Живопис. Графіка / - Київ, 2007
45. Віктор Гонтарів. Зоряний віз Віктора Гонтаріва: альбом, "Софія-А", 2006
46. Микола Бідняк. Живопис, графіка. Книга-альбом, «Мистецтво», м. Київ, 2008 р.
47. Юрій Гуменний. Живопис. Альбом. Миколаїв, ПП Шамрай, 2007.
48. Юлія Бородай. Українська емаль. Український письменник, 2013

Викладач _____ М. Б. Якимечко